บทที่ 5

สรุปและอภิปรายผลการทดลอง

กลุ่มแบคทีเรีย RRM-V3 ที่ใช้ในงานวิจัยนี้ผ่านการเก็บรักษาไว้เป็นเวลานานประกอบกับการถ่ายเชื้อลงในอาหารเหลวหลายๆ ครั้งต่อเนื่องกัน ซึ่งอาจจะมีผลต่อความสามารถในการย่อยสลายไพรีนและฟีแนนทรีนได้ ดังนั้นก่อนการใช้งานจึงได้ทดสอบประสิทธิภาพการย่อยสลายเปรียบเทียบกับงานวิจัยของจิรทีปฆ์ แสนรัก (2547) ที่รายงานว่ากลุ่มแบคทีเรีย RRM-V3 สามารถย่อยสลายไพรีนที่มีความเข้มข้น 0.1 มก.ต่อมล.ได้หมดภายใน 14 วัน นอกจากนี้ยังสามารถลดปริมาณของอะซีแนพธีน ฟีแนนทรีนฟลูออรีนและฟลูออแรนทีนได้ โดยผลการศึกษา (รูปที่ 4.1) พบว่ากลุ่มแบคทีเรีย RRM-V3 มีการเจริญสูงสุดในวันที่ 1 และหลังจากนั้นการเจริญของกลุ่มแบคทีเรีย RRM-V3 ลดลงอย่างต่อเนื่อง และยังคงมีความสามารถในการย่อยสลายฟีแนนทรีนและไพรีนได้เป็นอย่างดี เนื่องจากในงานวิจัยนี้ใช้ความเข้มข้นเริ่มต้นน้อยกว่าเป็นจำนวนสองเท่าจึงพบว่าการย่อยสลายฟีแนนทรีนและไพรีนจึงเกิดเร็วกว่า โดยลดลงอย่างรวดเร็วจนไม่สามารถตรวจวัดได้ในวันที่ 1 และ 3 วัน ของการทดลอง ตามลำดับ ทั้งนี้สามารถกล่าวได้ว่ากลุ่มแบคทีเรีย RRM-V3 นั้นใช้ไพรีนและฟีแนนทรีนเป็นแหล่งคาร์บอนและพลังงานเพื่อการเจริญได้ ซึ่งเมื่อพิจารณาจากชุดควบคุมที่ไม่เติมเชื้อยังคงมีปริมาณสารประกอบ PAHs เหลืออยู่ในปริมาณมาก ซึ่งจากผลการทดลองที่ได้นี้จึงมีสอดคล้องกับงานวิจัยของ Turnbull และคณะ (2001) ที่กล่าวว่า การถ่ายเชื้อ *Arthrobacter globiformis* ลงในอาหาร Minimal salts medium (MSM) ซ้ำหลายๆครั้ง จะไม่ส่งผลต่อยีนที่เกี่ยวข้องกับการสังเคราะห์เอนไซม์ที่ใช้ย่อยสลายสารกลุ่มยาฆ่าแมลงชนิดต่างๆ จึงทำให้ประสิทธิภาพการย่อยสลายยังคงมีความเสถียรสูง

การเติมกลุ่มแบคทีเรียลงในแหล่งปนเปื้อนโดยตรงจะทำให้กลุ่มแบคทีเรียตายหรือสูญเสียความสามารถในการย่อยสลายสารปนเปื้อนดังกล่าวได้ เนื่องจากภาวะความเครียดอาทิ เช่น สารอาหาร อุณหภูมิ ค่าความเป็นกรด-ด่าง ปริมาณสารพิษ การแข่งขันกับเชื้อประจำถิ่น เป็นต้น (Van Veen และคณะ, 1996) วิธีหนึ่งที่จะเพิ่มการอยู่รอดคือการใช้วัสดุพาหะ Pattanasupong และคณะ (2004b) ใช้ใยบวบหรือ loofa sponge *(Luffa cylindrica)* เป็นวัสดุตรึงกลุ่มแบคทีเรียที่คัดแยกมาจากแหล่งน้ำในนาข้าว เพื่อใช้งานบำบัดยาฆ่าแมลงจะทำให้ประสิทธิภาพในการย่อยสลายยาฆ่าแมลงปนเปื้อนในนาข้าวเพิ่มสูงขึ้น แต่ข้อเสียของการใช้วัสดุทางการเกษตรเป็นเวลานานในระบบบำบัดที่เป็นน้ำ จะเกิดการเปื่อยยุ่ยและสลายไปในที่สุด จึงมี

แนวทางเลือกวัสดุที่มีความเหมาะสมมากกว่าวัสดุทางการเกษตร โดยพิจารณาด้านราคา คุณภาพ ขั้นตอนการดำเนินการ

อัลจิเนตจัดเป็นวัสดุชนิดอินทรีย์พอลิเมอร์ที่มีราคาถูก ขั้นตอนการเตรียมเซลล์ตรึงทำได้ง่าย สามารถนำมาใช้ซ้ำและใช้อย่างต่อเนื่องได้ (Rahman และคณะ, 2006) ดังนั้นในงานวิจัยนี้ได้เลือกใช้วิธีการตรึงเซลล์ด้วยอัลจิเนตเพื่อให้การเจริญและการอยู่รอดกับกลุ่มแบคทีเรีย RRM-V3 ได้ดีที่สุด สำหรับใช้ศึกษาประสิทธิภาพการย่อยสลายไพรีนและฟีแนนทรีน

อัลจิเนตที่ใช้ในงานวิจัยนี้เป็นอัลจิเนตของบริษัท Fluka ที่ผลิตมาจากสาหร่ายสีน้ำตาลในที่มีชื่อว่า *Laminaria hyperborea* (ชนิดแบลดหรือสตริป) มีองค์ประกอบของกรดกลูรูโรนิกสูงกว่ากรดแมนูโรนิก มีค่าสัดส่วน 0.63 ต่อ 0.37 จึงจัดอยู่ในกลุ่มที่มีความแข็งแรงเชิงโครงสร้างที่ระบุว่า กรดกลูรูโรนิกมีความสามารถในการจับกับประจุไอออนได้ดีกว่ากรดแมนูโรนิก จึงเหมาะแก่การนำมาใช้ตรึงเซลล์ (Rehm, 2009)

ผลการศึกษาโดยแปรผันปัจจัยของความเข้มข้นสารละลายโซเดียมอัลจิเนต และความเข้มข้นสารละลายแคลเซียมคลอไรด์ และปริมาณเซลล์ตั้งต้นที่ใช้ตรึง เริ่มด้วยปัจจัยความเข้มข้นของสารละลายแคลเซียมคลอไรด์ โดยได้แปรผันค่าเท่ากับ 0.05 , 0.1 และ 0.2 โมลาร์ เมื่อขึ้นรูปเจลจะพบว่ามีจำนวนเม็ดอัลจิเนตที่ไม่แตกต่างกันคือประมาณ 27-31 เม็ดอัลจิเนตต่อกรัม นอกจากนี้งานวิจัยก่อนหน้ายังแสดงให้เห็นว่า การตรึงกลุ่มแบคทีเรีย RRM-V3 โดยมีปัจจัยของภาวะการตรึงเซลล์ที่แตกต่างๆ กัน ได้แก่ ความเข้มข้นสารละลายแคลเซียมคลอไรด์ ความเข้มข้นสารละลายโซเดียมอัลจิเนต และปริมาณเซลล์เริ่มต้น จะมีอิทธิพลต่อจำนวนเซลล์ที่ถูกห่อหุ้มอยู่ในเม็ดอัลจิเนตรวมทั้งความแข็งแรงของเม็ดอัลจิเนต (Mandal และคณะ, 2005 ; Lee และ Heo, 2000 ; Konsoula and Liakopoulou-Kyriakides, 2006)

ในชุดการทดลองที่ใช้ความเข้มข้นของสารละลายแคลเซียมคลอไรด์ เท่ากับ 0.1 และ 0.2 โมลาร์ โดยมีการเจริญสูงสุดใกล้เคียงกันอยู่ที่ประมาณ 8.78 และ 8.91 log CFU ต่อกรัมเม็ดอัลจิเนตในวันที่ 3 และวันที่ 7 ของการทดลอง เมื่อเปรียบเทียบกับความเข้มข้น 0.05 โมลาร์ การเจริญจะไม่เพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน ดังนั้นจะเห็นได้ว่าความเข้มข้นที่เหมาะสมสำหรับใช้ในการตรึงที่ทำให้การอยู่รอดและการเจริญของกลุ่มแบคทีเรีย RRM-V3 ดีที่สุดคือ 0.1 และ 0.2 โมลาร์ และจากการศึกษาความเสถียรโดยเก็บกลุ่มแบคทีเรีย RRM-V3 ตรึงไว้ที่ 4 องศาเซลเซียสใน 0.85 % โซเดียมคลอไรด์ โดยภาวะที่ตรึงใช้ความเข้มข้นของสารละลายแคลเซียมคลอไรด์ เท่ากับ 0.2 โมลาร์ เมื่อเก็บไว้ 1 เดือนจำนวนกลุ่มแบคทีเรีย RRM-V3 มีค่าลดลงไปประมาณ 1 log CFU ต่อกรัมเม็ดอัลจิเนต ซึ่งน่าจะเป็นผลจากปริมาณแคลเซียมไอออนที่มีจำนวนมาก เมื่อเกิดการจำลองเม็ดอัลจิเนตกับสารละลายโซเดียมอัลจิเนตจึงเกิดระนาบแนวขวางมากกว่าการใช้ปริมาณ

แคลเซียมไอออนต่ำ ทำให้โครงสร้างเม็ดอัลจิเนตมีช่องรูพรุนจำนวนมากตามไปด้วย (Morch , 2008) จากสาเหตุดังกล่าวข้างต้นจึงอาจทำให้แบคทีเรียบางส่วนหลุดออกมาได้ง่ายในระหว่างการเก็บ จำนวนกลุ่มแบคทีเรียจึงลดจำนวนลงไป ดังนั้นเมื่อพิจารณาจากการมีชีวิตรอดของกลุ่มแบคทีเรีย RRM-V3 จะพบว่า ความเข้มข้นเท่ากับ 0.1 โมลาร์ จะเป็นความเข้มข้นที่เหมาะสำหรับการตรึงกลุ่มแบคทีเรียมากกว่าความเข้มข้นเท่ากับ 0.2 โมลาร์

ในการศึกษาปัจจัยการเตรียมเซลล์ตรึงด้วยสารละลายโซเดียมอัลจิเนตพบว่าเมื่อใช้ความเข้มข้นสารละลายโซเดียมอัลจิเนต 2% น้ำหนักต่อปริมาตร มีผลทำให้จำนวนเซลล์หลังตรึงลดลงไปประมาณ 1 log CFU ต่อกรัมเม็ดอัลจิเนต โดยก่อนตรึงมีจำนวนเซลล์ประมาณ 8.38 log CFU ต่อมิลลิลิตร ภายหลังจากตรึงเสร็จสมบูรณ์มีจำนวนเซลล์ประมาณ 7.31 log CFU ต่อกรัมเม็ดอัลจิเนต ผลที่ได้นี้สามารถอธิบายได้ว่าเมื่อใช้ความเข้มข้นอัลจิเนตที่มีค่าต่ำ เม็ดอัลจิเนตที่ถูกก่อรูปขึ้นจะมีสมบัติในการยอมให้สารต่างๆแพร่ผ่านเข้า-ออกได้ดี เนื่องจากโครงสร้างมีขนาดและจำนวนช่องว่างมากกว่าที่ความเข้มข้นอัลจิเนตที่มีค่าสูง โดยเมื่อเกิดการจำลองเม็ดอัลจิเนตสมบูรณ์จะพบว่ากลุ่มแบคทีเรียมีจำนวนน้อยกว่าจำนวนเริ่มต้น โดยอาจจะเกิดจาก กลุ่มแบคทีเรียบางส่วนหลุดออกมาระหว่างขั้นตอนการจำลอง (Morch, 2008) รูปร่างของเม็ดอัลจิเนตมีสภาพไม่สมบูรณ์ คือไม่เป็นทรงกลม ผิวไม่เรียบเสมอกัน ผลการทดลองที่ได้นี้มีความสอดคล้องกับรายงานของ Chen และ Huang (1988) ที่ทดลองตรึงเซลล์ *Trichosporon cutaneum* โดยใช้ความเข้มข้นอัลจิเนตเท่ากับ 2% 3% และ 4 % น้ำหนักต่อปริมาตร เปรียบเทียบความแข็งแรงเชิงกลพบว่าที่ความเข้มข้นอัลจิเนต 2 % น้ำหนักต่อปริมาตร จะมีความแข็งแรงเชิงกลต่ำกว่าความเข้มข้น 3% และ 4 % น้ำหนักต่อปริมาตร ตามลำดับ

การศึกษาปัจจัยของปริมาณเซลล์เริ่มต้นที่ใช้ในการตรึงพบว่า เมื่อใช้จำนวนเซลล์เริ่มต้นก่อนตรึงจาก 8.40 log CFU ต่อมิลลิลิตร เป็น 10.64 log CFU ต่อมิลลิลิตร และเมื่อตรึงเสร็จสมบูรณ์มีจำนวนเซลล์เท่ากับ 8.28 และ 10.37 log CFU ต่อกรัมเม็ดอัลจิเนต ให้ผลความคงตัวไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ โดยมีค่าอยู่ในช่วง 8.28-8.91 และ 10.04-10.37 log CFU ต่อกรัมเม็ดอัลจิเนต ตลอด14 ของการทดลอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Lee และ Heo (2000) ศึกษาการตรึงเซลล์ *ifidobacterium longum* สายพันธุ์ KCTC 3128 and HLC 3742 ในอัลจิเนต โดยแปรปัจจัยของปริมาณเซลล์ตั้งต้นให้มีค่าเท่ากับ 10^8 10^9 และ 10^{10} เซลล์ต่อมิลลิลิตร ผลการทดลองพบว่าปริมาณเซลล์ตั้งต้นไม่มีผลต่ออัตราการตายของเซลล์ที่มีชีวิตในเม็ดอัลจิเนต แต่ในงานวิจัยไม่ได้ทดลองการย่อยสลายไพรีนและฟีแนนทรีน เนื่องจากมีรายงานวิจัยของ Rahman และคณะ (2008) ที่กล่าวว่าการใช้ปริมาณเซลล์ตรึงที่มีค่าสูง เปรียบเทียบกับการใช้ปริมาณเซลล์ต่ำกว่าประมาณสองเท่า มีค่า 3.7 x 10^{10} CFUต่อกรัม และ 1.8 x 10^{10} CFUต่อกรัม พบว่า

ประสิทธิภาพการย่อยสลายของเซลล์ตรึงที่มีจำนวนเซลล์น้อยจะให้มีประสิทธิภาพสูงกว่าเซลล์ตรึงที่มีจำนวนเซลล์สูง โดยให้เหตุผลว่าจากการที่จำนวนเซลล์มากจึงเกิดภาวะแย่งชิงอาหาร นอกจากนี้อัตราการแพร่ออกซิเจนเข้าไปในเม็ดอัลจิเนตก็ถูกจำกัดไว้ด้วย

เนื่องจากสมบัติของอัลจิเนตที่ใช้มีความเหมาะสมสำหรับใช้ในงานตรึงเซลล์จุลินทรีย์ ดังนั้นก่อนใช้งานเพื่อบำบัดจึงได้มีการทดสอบความสามารถในการดูดซับปริมาณฟีแนนทรีนและไพรีนของเม็ดอัลจิเนตที่ไม่มีแบคทีเรียตรึง การวิเคราะห์ผลสกัดส่วนอาหารเหลว CFMM ผลการทดลองพบว่าฟีแนนทรีนและไพรีนมีสัดส่วนในอาหารเหลวต่อเม็ดอัลจิเนตมีค่าประมาณ 80 % ต่อ 20 % ของปริมาณฟีแนนทรีน และ 70 % ต่อ 30 % ของปริมาณไพรีน ซึ่งสอดคล้องกับขนาดโมเลกุลของสารประกอบ PAHs ได้แก่ ไพรีนและฟีแนนทรีนมีขนาดประมาณ 186 และ 169.5 อังสตรอมตามลำดับ (Yang และคณะ, 2006) สัมพันธ์กับลักษณะโครงสร้างรูพรุนของอัลจิเนต ที่มีจำนวนมากกระจัดกระจาย ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางไม่เท่ากัน ตั้งแต่ 50-1500 อังสตรอม (Rehm, 2009) โดยจัดอยู่ในกลุ่มมีโซพอร์ (meso pores) หรือ ทรานซิชันนัลพอร์ รัศมีของรูพรุนมากกว่าหรือเท่ากับ 15-1000 อังสตรอม ถึงกลุ่มแมคโครพอร์ (macro pores) รัศมีของรูพรุนมากกว่าหรือเท่ากับ 1000-2000 อังสตรอม ตามการจำแนกชนิดของรูพรุนตามรัศมี (Dubinin ,1966) ซึ่งขนาดของสารประกอบ PAHs อยู่ในระดับที่สามารถเข้าไปในโครงสร้างอัลจิเนตได้ แต่กลับพบว่ามีการดูดซับปริมาณน้อย อาจจะมีสาเหตุมาจากสารประกอบ PAHs มีสมบัติไม่ชอบน้ำ (hydrophobic property) ในขณะที่อัลจิเนตมีสมบัติตรงกันข้ามกัน คือชอบน้ำ (hydrophilic property) จึงเป็นอุปสรรคต่อการจะเข้าไปในภายในโครงสร้างอัลจิเนตได้ (Rehm, 2009) แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นปริมาณความเข้มข้นสารประกอบ PAHs ที่ใช้คือ 0.05 กรัมต่อลิตร ถือว่าเป็นความเข้มข้นที่ต่ำ จึงทำให้โอกาสการแพร่ผ่านเข้าในเม็ดอัลจิเนตจึงน้อยตามไปด้วย จากค่าปริมาณไพรีนที่ถูกดูดซับอยู่ในเม็ดอัลจิเนตมากกว่าฟีแนนทรีนอยู่ 10 เปอร์เซ็นต์ อาจจะมีสาเหตุจากค่าการละลายน้ำของไพรีนและฟีแนนทรีน มีค่าเท่ากับ 0.132 และ 1.1 มิลลิกรัมต่อลิตร จึงทำให้โอกาสที่ฟีแนนทรีนจะอยู่ในส่วนน้ำจึงมากกว่าที่จะเข้าไปในเม็ดอัลจิเนต ในขณะที่ไพรีนมีค่าการละลายน้ำต่ำจึงมีโอกาสสัมผัสกับเม็ดอัลจิเนตสูงเมื่อเทียบกับโอกาสสัมผัสของฟีแนนทรีน

ในการทดลองเพิ่มความเข้มข้นไพรีน/ฟีแนนทรีนเป็น 10 และ 20 เท่า คือ ความเข้มข้น 0.5 และ 1 กรัมต่อลิตร พบว่าเซลล์อิสระใช้เวลาย่อยสลายไพรีนและฟีแนนทรีน เร็วกว่าเซลล์ตรึงเล็กน้อย และประสิทธิภาพการย่อยสลายสูงกว่าทั้งสองความเข้มข้น เมื่อพิจารณาจำนวนเซลล์กลับพบว่าที่ความเข้มข้นไพรีน/ฟีแนนทรีนชนิดละ 0.5 และ 1 กรัมต่อลิตร เซลล์อิสระจะมีการเจริญสูงสุดในวันที่ 1 และมีแนวโน้มลดลงจนถึงวันที่ 7 ของการทดลอง (รูปที่ 4.15-4.18) สอดคล้องกับงานวิจัยของ Sikkema และคณะ, 1995 ความเข้มข้นสารประกอบไฮโดรคาร์บอน

ปริมาณสูง สามารถยับยั้งการเจริญของจุลินทรีย์ โดยจะมีความเป็นพิษต่อแบคทีเรีย เมื่อสารกลุ่มนี้เกิดอันตรกิริยากับเยื่อหุ้มเซลล์ของจุลินทรีย์จะมีผลต่อโครงสร้างและการหน้าที่เกิดการสะสมสาร ทำให้สูญเสียความหนาแน่นของโครงสร้างเยื่อหุ้มเซลล์ โปรตอนและไอออนต่างๆมีการแพร่ผ่านได้มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังมีผลต่อไขมันและโปรตีนที่ฝังตัวอยู่บริเวณเยื่อหุ้มเซลล์ (Sikkema และคณะ, 1995) รบกวนกระบวนเมตาบอไลต์ การกระจายค่าความเป็นกรดด่างและค่าความต่างศักย์ไฟฟ้า จากกระบวนการต่างๆ ที่เกิดขึ้นมักจะทำให้เกิดการไหลออกขององค์ประกอบในเซลล์ (cell lysis) จนทำให้เซลล์ตายในที่สุด (Sequra และคณะ, 1999) ในขณะที่มีการตรึงกลุ่มแบคทีเรีย RRM-V3 ด้วยอัลจิเนตนั้น มีการเจริญทั้งในและนอกเม็ดอัลจิเนตเป็นอย่างดีที่ความเข้มข้นไพรีนและฟีแนนทรีนสูง เนื่องจากวัสดุพาหะที่เป็นตัวห่อหุ้มเซลล์ จะทำหน้าที่เสมือนเกราะป้องกันเซลล์จากสารพิษภายนอก (Blandino และคณะ, 1999) ผลการทดลองที่ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Tallur และคณะ (2009) ศึกษาการย่อยสลายพาราครีซอล โดยใช้แบคทีเรีย *Bacillus* sp. สายพันธุ์ PHN 1 ตรึงบนวัสดุหลายชนิดได้แก่ พอลิยูริเทนโฟม พอลิอะคริเอไมล์ อัลจิเนต และอการ์ ผลการทดลองพบว่า อัตราการย่อยพาราครีซอลของแบคทีเรียตรึงบนวัสดุทุกชนิดมีค่าสูงกว่าเซลล์อิสระ

การนำกลุ่มแบคทีเรียตรึงใช้ภาวะการตรึงที่ความเข้มข้นของสารละลายโซเดียมอัลจิเนต 4 % น้ำหนักต่อปริมาตร ร่วมกับสารละลายแคลเซียมคลอไรด์เข้มข้น 0.1 โมลาร์ ทดสอบการย่อยสลายไพรีน/ฟีแนนทรีนพบว่ามีจำนวนเซลล์ในเม็ดอัลจิเนตคงที่ระหว่าง 8.17-9.08 log CFU ต่อกรัมเม็ดอัลจิเนต ตั้งแต่เดือนแรกจนถึงเดือนที่ 3 และสามารถพบการเจริญของกลุ่มแบคทีเรีย RRM –V3 ได้ในอาหารเหลว CFMM จากผลการทดลองนี้มีความสอดคล้องกับรายงานวิจัยที่กล่าวว่า เซลล์แบคทีเรียที่ถูกตรึงอยู่บนหรือใกล้กับพื้นผิวด้านนอกจะสามารถหลุดออกมาในอาหารเลี้ยงเชื้อ และเซลล์ที่หลุดออกมานี้จะมีการเจริญอย่างรวดเร็วมากกว่าเซลล์แบคทีเรียที่ถูกตรึงอยู่ในเม็ดอัลจิเนต และที่ในวิธีการเลี้ยงแบบใช้ออกซิเจนพบว่าอัตราการหลุดออกนอกวัสดุตรึงพอลิเมอร์มีสาเหตุจากสมบัติทางกายภาพของวัสดุตรึง เช่น โครงสร้างเชิงกลที่จะเป็นตัวบอกความแข็งแรง ขนาดรูพรุน สายพันธุ์ของแบคทีเรีย ปริมาณเซลล์เริ่มต้น และภาวะที่ใช้เลี้ยงเชื้อ (Tanaka และคณะ, 1989)

การศึกษาการนำกลุ่มแบคทีเรียตรึงกลับมาใช้งานซ้ำพบว่าเซลล์ตรึงมีประสิทธิภาพย่อยสลายไพรีน/ฟีแนนทรีน ได้เป็นอย่างดี โดยไพรีนลดลงอย่างรวดเร็วในรอบการใช้งานครั้งที่ 2 เมื่อเทียบกับการใช้งานครั้งแรกที่การย่อยสลายใช้เวลานานมากกว่า สอดคล้องกับงานวิจัยของ Kerrar และคณะ (2007) ทำการทดลองตรึงแบคทีเรีย *Rhodococcus erythropolis* สายพันธุ์ B4 ด้วยวิธี Cross-linking ที่เตรียมมาจาก poly (vinylpyrrolidone) hydrogel เพื่อนำมาใช้ย่อย

สลายแนพทาลีน และ แอนทราซีน ผลการทดลองพบว่าแบคทีเรียที่ผ่านการตรึงแล้วนำกลับมาใช้ใหม่อีกครั้งมีอัตราการย่อยสลายสารทั้ง 2 ชนิด สูงมากกว่าการนำมาใช้ครั้งแรก อัตราการย่อยสลายในการนำมาใช้ครั้งแรกที่ความเข้มข้น 0.1% ของแนพทาลีน และแอนทราซีน มีค่า 70.97 % และ 69.7 % ในเวลา 10 วัน ตามลำดับ ในขณะเดียวกันพบว่าอัตราการย่อยสลายแนพทาลีนและแอนทราซีน เมื่อนำมาใช้เป็นครั้งที่สองมีค่า 82.23 % และ 77.72 % ตามลำดับ ภายในเวลา 2 วัน จากผลการทดลองแสดงให้เห็นว่าการนำกลับมาใช้ซ้ำนั้นจะมีอัตราการย่อยสลายที่ดีกว่า เนื่องจากเชื้อสามารถที่จะดึงเอาซับสเทรตมาใช้ได้ง่ายมากขึ้น หากต้องการเห็นความแตกต่างอย่างชัดเจนในแต่ละรอบการใช้งานควรเก็บตัวอย่างวิเคราะห์เป็นหน่วยชั่วโมง เนื่องจากกลุ่มแบคทีเรียสามารถย่อยสลายไพรีนและฟีแนนรีนหมดอย่างรวดเร็ว

การบำบัดน้ำเสียห้องปฏิบัติการ พบว่ากลุ่มแบคทีเรียตรึงสามารถย่อยสลายไพรีนและฟีแนนทรีนลดลงอย่างรวดเร็วตั้งแต่วันที่ 1 ของการทดลอง ปริมาณฟีแนนทรีนเหลืออยู่ 49.09 เปอร์เซ็นต์ ไพรีนเหลืออยู่ 74.59 เปอร์เซ็นต์ จากนั้นการลดลงของไพรีนและฟีแนนทรีนที่เกิดขึ้นอาจมีสาเหตุจากแบคทีเรียที่มีอยู่เดิมในน้ำเสียห้องปฏิบัติการ หรือจากการดูดซับโดยเม็ดอัลจิเนต เนื่องจากหลังจากวันที่ 1 ของการทดลองจะไม่สามารถตรวจพบกลุ่มแบคทีเรียตรึงบนอาหารแข็ง LB แต่กลับพบลักษณะโคโลนีอื่นแทน ดังแสดงในรูปที่ 5.1 ในขณะที่เซลล์อิสระปริมาณไพรีนและฟีแนนทรีนจะลดลงเหมือนกับเซลล์ตรึง ฟีแนนทรีนเหลืออยู่ 90.70 เปอร์เซ็นต์ ไพรีนเหลืออยู่ 78.17 เปอร์เซ็นต์ ในวันที่ 1 ของการทดลอง ดังแสดงในรูปที่ 4.21 ในขณะที่ชุดควบคุมเมื่อผ่านไป 10 วัน พบว่าปริมาณฟีแนนทรีนและไพรีนเหลืออยู่ถึง 78.61 และ 78.39 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ ซึ่งน่าจะเกิดจากกระบวนการทางกายภาพ เช่น เกิดปฏิกิริยาของแสง การเขย่า เป็นต้น (Lehto และคณะ, 2003)

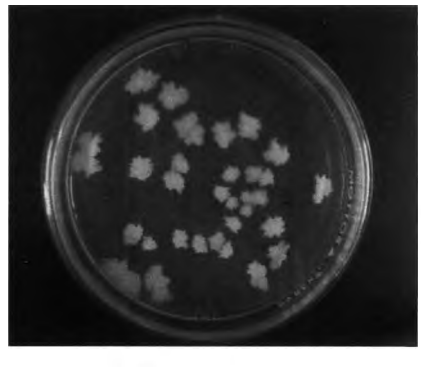

พ.ย. 2552
เลขทะเบียน 7251
วันเดือนปี 25 ก.ย. 2560

รูปที่ 5.1 ลักษณะโคโลนีในตัวอย่างน้ำเสียห้องปฏิบัติการทดสอบบนจานอาหาร LB

จากการทดลอง พบว่า วันที่ 0 ของการทดลอง จำนวนกลุ่มแบคทีเรีย RRM-V3 ทั้งหมดก่อนเติมลงในน้ำเสียห้องปฏิบัติการ ของกลุ่มแบคทีเรียตรึงในอัลจิเนต (ชุดการทดลองที่ 1) และ

กลุ่มแบคทีเรียเตรียมสด (ชุดการทดลองที่ 2) มีค่าเริ่มต้นเท่ากับ 8.24 log CFU ต่อมิลลิลิตร และ 8.32 log CFU ต่อมิลลิลิตรตามลำดับ เมื่อใช้เติมลงในน้ำเสียห้องปฏิบัติการในวันที่ศูนย์พบว่ามีค่าเท่ากับ 8.03 log CFU ต่อกรัมเม็ดอัลจิเนตและ 7.68 log CFU ต่อมิลลิลิตร ตามลำดับ ถึงแม้การนำจุลินทรีย์ที่มีความสามารถในการย่อยสลายสารประกอบ PAHs มาตรึงก่อนที่จะใช้จริงในน้ำเสียห้องปฏิบัติการ จะช่วยป้องกันไม่ให้จุลินทรีย์หลุดออกนอกเม็ดตรึงก่อนที่เซลล์จะมีการปรับตัวให้เคยชินกับภาวะและรอดชีวิตอยู่ร่วมกับจุลินทรีย์ในน้ำเสียห้องปฏิบัติการได้ อย่างไรก็ตามยังมีปัจจัยหลายประการที่เกี่ยวข้องกับการบำบัด เช่น ลักษณะสมบัติและชนิดสารเคมีที่เป็นส่วนประกอบของน้ำเสียที่ใช้บำบัด ความเข้มข้นของจุลินทรีย์ในเม็ดอัลจิเนต ชนิดของจุลินทรีย์ในเม็ดอัลจิเนต เป็นต้น ที่จะเป็นตัวกำหนดผลสำเร็จในการใช้กลุ่มแบคทีเรียตรึง (Cassidy, 1996)

จากการศึกษาลักษณะทางสัณฐานวิทยาด้วย Scanning Electron Microscopy (SEM) ของเม็ดอัลจิเนตที่ใช้ในการบำบัดน้ำเสียห้องปฏิบัติการเป็นเวลา 10 วัน พบว่าโครงสร้างภายนอกและภายในเม็ดอัลจิเนตเปลี่ยนไปจากเดิมดังรูปที่ 4.24 และ 4.25 เมื่อเปรียบเทียบกับก่อนบำบัด ภายหลังจากบำบัดแล้วลักษณะโครงสร้างภายนอกของเม็ดอัลจิเนตพบว่ามีลักษณะเป็นกลุ่มก้อนจำนวนมาก กระจายอยู่ทั่วไป และโครงสร้างภายในเม็ดอัลจิเนตมีรูพรุนจำนวนมากกว่าเดิม ซึ่งเป็นสาเหตุทำให้แบคทีเรียบางส่วนในเม็ดอัลจิเนตหลุดออกมาภายนอกได้ โดยอาจเกิดจากในน้ำเสียห้องปฏิบัติการมีส่วนประกอบของสารหลายชนิดที่ไม่อาจจำแนกได้ ทั้งเศษเซลล์ สารพิษที่มีธาตุคาร์บอนเป็นองค์ประกอบหลัก ตัวทำละลาย สารในกลุ่ม calcium chelating agent ได้แก่ แมกนีเซียมไอออน โปแตสเซียมไอออน หรือมีฟอสเฟต EDTA ซึ่งมีผลต่อสมบัติทางกายภาพของเจล โดยจะสามารถทำลายโครงสร้างอัลจิเนตได้ การทำงานของสารกลุ่มนี้จะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนกลไกการจับของแคลเซียมไอออน (Chen และ Huang, 1988)

โดยสรุปการตรึงกลุ่มแบคทีเรีย RRM-V3 ด้วยอัลจิเนตนั้น เป็นการปกป้องเซลล์จากไพรีนและฟีแนนทรีนความเข้มข้นสูงได้ดี ทำให้มีการรอดชีวิตสูงรวมทั้งสามารถนำไปใช้งานซ้ำอย่างต่อเนื่องโดยยังคงประสิทธิภาพในการย่อยสลายอย่างน้อย 4 รอบ

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยต่อไป

1 เนื่องจากในการตรึงกลุ่มแบคทีเรียของงานวิจัยนี้ใช้เฉพาะอัลจิเนต จึงน่าจะทดลองเปลี่ยนวัสดุตรึงชนิดอื่นหรือผสมอัลจิเนตกับสารชนิดต่างๆ เช่น พอลิไวนิลแอลกอฮอล์ ซิลิกา ไคโตซาน เป็นต้น เพื่อทำให้อัลจิเนตมีความแข็งแรงมากขึ้นและเกิดประสิทธิภาพการย่อยสลายไพรีนและฟีแนนทรีนสูงสุด

2. จากผลการบำบัดน้ำเสียห้องปฏิบัติการ ซึ่งมีองค์ประกอบของตัวทำละลายจำนวนมากจนมีผลทำให้การเติมกลุ่มแบคทีเรียลงไปใช้บำบัดไม่เกิดผลดีเท่าที่ควร ดังนั้นในการทดลองต่อไปควรแยกน้ำเสียเฉพาะที่ทราบว่ามีส่วนประกอบใดบ้าง โดยทั่วไปแล้วการกำจัดของเสียอันตรายจะแยกประเภทเป็นปกติ และใช้แบคทีเรียที่มีความสามารถย่อยสลายสารนั้นและทำการตรึงเซลล์ด้วยภาวะที่เหมาะสมที่ทราบจากงานวิจัยนี้